

शत्रूयन् क्यजन्ताहृतृप्रत्यय उभयत्र तस्य कृता आनुष्टुभं हृन्द् आरोह । अत्र च-  
तुर्धपि पादन्यासेषु यजमान आत्मानं विष्णुत्वेन भावयेत् चतुर्णां प्रक्रमाणां प्रदे-  
शान्पृथिव्यादिलोकत्रूपत्वेन भावयेत् ॥ का° [१६. ५. १३.] दिशो वीक्षते दिशोऽनु  
विक्रमस्वेति । सर्वा दिशः पश्यतीत्यर्थः ॥ यजुरुल्लिक् । हे अग्ने त्वं दिशोऽनु वि-  
क्रमस्व प्राच्यादिदिशो व्याप्नुहि ॥ ५ ॥

अक्रन्ददग्निं स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहृदीरुधः समञ्जन् ।

सद्यो जज्ञानो वि क्षीमिद्वोऽव्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ॥ ६ ॥

का° [१६. ५. १४.] पिण्डवत्प्रागुदञ्चं प्रगृह्णात्यक्रन्ददग्निरिति । ऊर्ध्वबाहुः प्रागूर्ध्व-  
मग्निं गृह्णातीति सूत्रार्थः ॥ अग्निदेवत्या त्रिष्टुब्धत्सप्रीदृष्टा । अग्निरक्रन्दत् हृन्द्सि  
लुङ्ङिष्ठः [पा° ३. ४. ६.] क्रन्दति विस्फूर्जति । कीदृशः द्यौरिव स्तनयन् द्योश-  
ब्देनात्र पर्जन्य उक्तः द्यौर्मिध-इव स्तनयन्गर्जयन् शब्दं कुर्वाणः स्तन गद देव  
शब्दे चुरादिरदन्तः । मेघसाधर्म्यमाह क्षामा रेरिहृत् सुपां सुलुगिति [पा° ७. १.  
३१.] विभक्तिलोपः क्षामेति पृथिवीनामसु [निध° १. १. (६.)] पठितं क्षामां पृथि-  
वीं रेरिहृत् लिहृ आस्वादने यङ्लुगन्ताहृतृप्रत्ययः रेफश्चान्दसः अत्यन्तं लेलीति  
लेलिहृत् नाभ्यस्ताहृतुरिति [पा° ७. १. ७८.] नुमभावः भूमिमति आस्वादयन्व्याप्नु-  
वन् यथा मेघो जलभावं गृह्णात्यर्थं भूमिं लेलि । वीरुधः समञ्जन् स्वकीयज्वा-  
लासमूहेन ओषधीर्व्याप्नुवन् । अन्यदप्युच्यते हि यस्मात् जज्ञानः उत्पद्यमानः (७.)  
सन् सद्यः तदानीमेव इहः दीप्तश्च सन् व्याख्यात विख्याति अन्तर्भूतणिजन्तो ज्ञेयः  
श्रुत्या तथा व्याख्यातवात् विख्यापयति इदं सर्वं विविधं प्रकाशयति । अन्यच्च  
योऽग्निः रोदसी द्यावापृथिव्योः अन्तर्मध्ये भानुना रश्मिना स्वयमाभाति समन्ता-  
त्प्रकाशते यथा पर्जन्यो भानुना विद्युद्रूपेण द्यावापृथिव्योरन्तर्भाति एवमग्निः पर्ज-  
न्यवत्स्तूयते । ईम् निपातः पादपूरणे ॥ ६ ॥

अग्नेऽभ्यावर्तिन्नभि मा निर्वर्तस्वायुषा वर्चसा प्रजया धनेन ।

सून्या मेधया रूय्या पोषेण ॥ ७ ॥

का° [१६. ५. १५.] अवहृत्यग्नेऽभ्यावर्तिन्निति । ऋक्नुष्टयेन चतुर्वारमुख्याग्नि-